

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Πλάτων, Πρωταγόρας, 321b-322a

A1.

α.

1-Σ:Ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα

2-Σ:Προμηθεά δὲ δι' Ἐπιμηθεά ὕστερον, ἧ̄περ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν

3-Λ: ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας

β. Ο ἄνθρωπος αρχικά ἦταν γυμνός, ξυπόλητος, δίχως σκεπάσματα και ὄπλα, το πιο απροστάτευτο ἀπὸ ὅλα τα ζῶα. Μετά το δῶρο του Προμηθεά, ο ἄνθρωπος βρήκε κατοικίες και ενδύματα και παπούτσια και στρωσίδια και τις τροφές που δίνει η γη, αντιμετωπίζοντας επαρκῶς τις βιοτικές του ἀνάγκες.

B1.

Στη συγκεκριμένη ἔκφραση του Πρωταγόρα η λέξη σοφία δεν δηλώνει τις προχωρημένες, ολοκληρωμένες γνώσεις του σοφοῦ ἢ επιστήμονα, ἀλλὰ τις πρακτικές γνώσεις που βοηθοῦν τον ἐκάστοτε ἄνθρωπο να ἐπιβιώσει και να ρυθμίσει τη ζωή του σε ατομικό ἢ οικογενειακό ἐπίπεδο. Ο ἄνθρωπος χάρη στο διπλό δῶρο του Προμηθεά (τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί) ἀπέκτησε τη σοφία για να ἐπιβιώσει, να καλύψει τις πρακτικές του ἀνάγκες και να υπερβεί τις ελλείψεις της βιολογικής του φύσης. Ἐτσι, ἡ *περὶ τὸν βίον σοφία* τον βοήθησε να ἀντισταθμίσει τη φυσική ἀδυναμία του σε σχέση με τα ἄλλα ζῶα, ἐξαιτίας της ἀπρονοησίας του Ἐπιμηθεά και ἀποτέλεσε την προϋπόθεση για τον υλικοτεχνικό πολιτισμό του, ἀλλὰ και για την ἐκδήλωση «προκοινωνικής» συμπεριφοράς. Η ἀνθρώπινη νοημοσύνη, ἓνα θεϊκό κομμάτι μέσα στον ἄνθρωπο, γίνεται το ὄχημα της ιστορίας, της ἐξέλιξης του ἀνθρώπου. Πιο συγκεκριμένα, η *περὶ τὸν βίον σοφία* ἦταν αὐτή που ἐπέτρεψε στους ἀνθρώπους να ἀναπτύξουν θρησκεία και θρησκευτική τέχνη, να πιστεύουν στην ὕπαρξη των θεῶν και να δημιουργοῦν τις προϋποθέσεις για την οργάνωση και τέλεση των θρησκευτικῶν τελετῶν (κατασκευὴ βωμῶν και φιλοτέχνηση ἀγαλμάτων θεῶν). Επιπλέον, ο ἄνθρωπος ἀνακαλύπτει τον ἑναρθρο λόγο χάρη στη δημιουργικό στοιχεῖο της ἀνθρώπινης λογικότητας και αντιμετωπίζει τις βασικές βιοτικές ἀνάγκες (στέγη, ἐνδυμασία, διατροφή) με ἀποτελεσματικό τρόπο. Συνοψίζοντας, η *περὶ τὸν βίον σοφία* (ἀλλιῶς: η *εὐπορία ἀνθρώπῳ τοῦ βίου*) ταυτίζεται με το *ζῆν* ἐξασφαλίζοντας την ἀνθρώπινη ἐπιβίωση. [223 λέξεις]

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Αίσχύλος, Προμηθεύς Δεσμώτης, στ. 442-466

Οι απόψεις που διατυπώνονται στον μύθο του Πρωταγόρα και στο απόσπασμα από τον Προμηθέα Δεσμώτη του Αισχύλου συμφωνούν μεταξύ τους όσον αφορά την εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Παρουσιάζουν δηλαδή τον ανθρώπινο πολιτισμό ως αποτέλεσμα μιας επίπονης και συνεχούς πορείας προς την πρόοδο, κατά την οποία ο άνθρωπος κατάφερε να ξεπεράσει μια κατάσταση δυστυχίας, ελλείψεων, φόβου και ανέχειας. Στον μύθο του Πρωταγόρα ο άνθρωπος χωρίς εφόδια, εξαιτίας του Επιμηθέα, μετέβη σε μια άλλη κατάσταση, χάρη στο δώρο (*έντεχνος σοφία σύν πυρι, έμπυρος τέχνη, περί τόν βίον σοφίαν, τῆ τέχνη*) που του προσέφερε ο Προμηθέας. Ειδικότερα, βελτίωσε τις συνθήκες της καθημερινής ζωής του, απέκτησε γλωσσικό εκφραστικό όργανο, επινόησε τρόπους ένδυσης, έφτιαξε υποδήματα, και εξασφάλισε τροφή από τη γη. Στο μεταφρασμένο απόσπασμα από τον Προμηθέα Δεσμώτη του Αισχύλου οι άνθρωποι πριν από την παρέμβαση του Προμηθέα δεν διέθεταν πρακτική νοημοσύνη, για να μπορούν να κατανοήσουν τον κόσμο και να επινοήσουν τρόπους βελτίωσης της ζωής τους. Ο Προμηθέας, λοιπόν, είναι αυτός που τους διδάσκει όλες τις τέχνες (*τις δυστυχίες ακούστε των θνητών, που ενώ δεν είχαν πρωτύτερα μυαλό, με νου και σκέψη τους φώτισα... κι ουδέ πλιθόχτιστα ξέραν να χτίζουν ηλιόφωτα καλύβια, ουδέ την τέχνητα ξύλα να δουλεύουν, μα υπόγεια ζούσαν*), καθώς και τα γράμματα και τους αριθμούς. Και στα δύο κείμενα γίνεται λόγος για τις πρωταρχικές γνώσεις του ανθρώπινου είδους με τις οποίες εξασφαλίζεται η επιβίωσή του, αφού ο άνθρωπος γίνεται πλέον κατασκευαστής και δημιουργός. Το βάρος, ωστόσο, στο απόσπασμα του Αισχύλου πέφτει στον καθοριστικό ρόλο του Προμηθέα στην απόκτηση τεχνογνωσίας εκ μέρους του ανθρώπου, ενώ στον μύθο του σοφιστή το στάδιο αυτό, της τεχνογνωσίας, προετοιμάζει τη μετάβαση στο επόμενο, το πιο σημαντικό στάδιο, που συνδέεται με την πολιτική τέχνη. Ο μύθος του Πρωταγόρα τονίζει κυρίως το αλληλένδετο της ύπαρξης και επιβίωσης του ανθρώπου με τον πρώτο σχηματισμό των κοινωνιών. Τέλος, και στα δύο αποσπάσματα είναι διάχυτος ο τόνος αισιοδοξίας για την εξελικτική πορεία του ανθρώπινου γένους. [315 λέξεις]

B3. 1-δ, 2-ε, 3-β, 4-α, 5-γ

B4.

- Για να πάρει το επίδομα, χρειάζεται να καταθέσει το χαρτί/πιστοποιητικό **απορίας**.
- Η κατάσταση στις **φυλακές** είναι απελπιστική τόσο για τους κρατούμενους όσο και για τους εργαζόμενους.

- Παρόλο που η μητέρα του ήταν χρόνια βουλευτής, αυτός δεν θέλει να ασχοληθεί με τα **κοινά**.
- Λέει τα πράγματα με το **όνομά** τους, χωρίς περιστροφές.
- **Νόμιζα** ότι σήμερα θα πάμε εκδρομή και δεν διάβασα τίποτε ...